

GEFAD / GUJGEF44(3): 2389-2422(2024)

4-5 Yaş Çocukların Duygu Düzenleme Becerileri ile Anne-Babalarının Kabul-Red Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi* **

Research of The Relations Between 4-5 Year Old Children's Emotion Regulation Skills and Their Mother-Father Acceptance-Rejection Levels.

Serenay KARADUMAN¹, Elvan ŞAHİN ZETEROĞLU²

¹Milli Eğitim Bakanlığı, Okul Psikolojik Danışmanı/Rehber Öğretmen
serenkaraduman95@hotmail.com

²Bursa Uludağ Üniversitesi, Okul Öncesi Eğitimi, Temel Eğitim A.B.D.
eszeteroglu@uludag.edu.tr

Makale Türü/Article Types: Araştırma Makalesi/ Research Article

Makalenin Geliş Tarihi: 05.04.2024

Yayına Kabul Tarihi: 14.10.2024

ÖZ

Bu araştırma 4-5 yaş çocukların duygu düzenleme becerileri ile anne ve babalarının kabul-red düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modelinin kullanıldığı bu araştırmanın çalışma grubunu 2020-2021 eğitim-öğretim yılında İstanbul ili Küçükçekmece ilçesinde resmi bağımsız anaokullarına devam eden 4-5 yaş 219 çocuk ve onların anne/babaları oluşturmaktadır. Verileri toplamak için "Ebeveyn Kabul Red Ölçeği (Anne formu/Baba formu)" ve "Duygu Düzenleme Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırmada verilerin istatistiksel çözümlemesi için SPSS 26.0 paket programı kullanılmıştır. Verilerin analizi için betimsel analizler, Pearson Momentler Çarpım korelasyonu kullanılmıştır. Araştırma sonucunda anne ve baba red düzeyi ile çocukların duygu düzenleme becerileri arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişkiye rastlanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Ebeveyn kabul-reddi, duygu düzenleme, okul öncesi

---

* **Alıntılama:** Karaduman, S. ve Şahin Zeteroğlu, E. (2024). 4-5 yaş çocukların duygu düzenleme becerileri ile anne-babalarının kabul-red düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 44(3), 2389-2422.

**Bu çalışma birinci yazarın yüksek lisans tez çalışmasından üretilmiştir.

ABSTRACT

The present study aimed to research the relations between 5-6 year old children emotional regulation skills and their mother-father acceptance-rejection levels. The study group of this research consists of 219 children aged 4 and 5 who attend official independent kindergartens in the district of Küçükçekmece, Istanbul in the academic year 2020-2021 and their parents. "Parental Acceptance Rejection Questionnaire (Mother Form/Father Form)", "Emotion Regulation Scale" were used to collect the data. SPSS 26.0 package program was used for statistical analysis of the data in the research. For the analysis of the data; descriptive analyzes, Pearson Product Moments Correlation were used. According to the findings obtained from the research, a negative significant relation was found between the level of rejection of the parents and the emotion regulation skills of the children.

Keywords: Parental acceptance-rejection, emotion regulation, preschool

GİRİŞ

İnsan yaşamının en kritik dönemlerinden olan okul öncesi dönem, kişiliğin oluşumu ve temel becerilerin kazanılmasında önemli bir yer tutmaktadır (Arı, 2003). Ebeveynler, çocuğun bakımını ilk yıllardan itibaren üstlenmeleri, ahlaki gelişimden akademik başarıya kadar birçok alanda çocuklarına rehberlik etmeleri, çocuklarının sosyal gelişimlerinde hem anlık hem de kalıcı etkilere sahip olmaları açısından çok önemli bir yere sahiptirler (Bornstein ve Bornstein, 2007). Çocukluk döneminde anne ve babasının yıkıcı davranışlarına maruz kalan bir çocuk, yetişkinlikte bu davranışları kişilerarası ilişkilerinde yansıtarak, benzer duyguları başkalarında uyandırmaya ve aynı türde ilişkiler kurmaya eğilimlidir (Miller, 2021). Çocukluk dönemi yaşantılarının ileri yaşlardaki etkilerini inceleyen birçok kuram bulunmaktadır (Bowlby, 1951; Ericson, 1950; Freud, 1949). Ronald P. Rohner (1975)'in ortaya koyduğu Ebeveyn Kabul-Red Kuramı (EKAR) çocuğun anne ve babası ile etkileşiminin duygusal, davranışsal gelişimi üzerindeki etkilerini açıklamaktadır. Ebeveyn kabul-red kuramı, dünya çapında ebeveyn kabul ve reddinin başlıca sebeplerini, sonuçlarını ve diğer ilişkilerini tahmin etmeye ve açıklamaya çalışan bir sosyalizasyon kuramıdır (Rohner ve Khaleque, 2002). Başka bir deyişle Ebeveyn kabul-red kuramı, ebeveyn kabul ve red davranışlarının çocukların ileri yaşlardaki kişilik oluşumuna, bilişsel, duygusal ve davranışsal

gelişimlerine olan etkilerini, nedenlerini ve sonuçlarını açıklamaya çalışan bir kuramdır (Rohner, Chaille ve Rohner, 1980; Rohner, 2005a).

Anne ve babalar çocuklarını, çocuktan beklentilerini karşılayıp karşılamama durumuna göre kabul ya da reddedebilir (Navaro, 2014). Ebeveyn kabulü, ebeveynin çocuğa karşı hissettiği sevgi, şefkat, destek, ilgi, gereksinimlerini karşılama gibi davranışları ifade ederken, ebeveyn reddi, kabulün tam tersi olarak anne ve babanın (ya da bakıcının) çocuktan sıcaklık, sevgi, ilgi ve şefkati geri çekmesini ya da bunların olmayışını ifade eder. Ebeveyn reddi, çocuk ve yetişkin davranışlarında ve onların psikolojik uyumlarında olumsuz etkilere yol açabilmektedir (Rohner ve Khalaque, 2002).

Sıcaklık ve kontrol olmak üzere iki boyuttan oluşan Ebeveyn kabul-red kuramında, kabul ve red, ebeveyn davranışının sıcaklık boyutunu oluşturmaktadır (Rohner ve Rohner, 1981). Ebeveynin çocukla ilişkisindeki fiziksel, sözel ve sembolik davranışlar, ebeveyn ile çocuk arasındaki verimli bir duygusal ilişki, kuramın sıcaklık boyutunu oluşturmaktadır (Rohner, 1975; Rohner, 2015). Ebeveyn reddi, anne ve babanın çocuğa karşı direkt gösterdiği red davranışlarının yanı sıra çocuğa karşı herhangi bir saldırganlık, ihmal, soğukluk olmamasına karşın çocuğun kendini umursanmamış, anne ve babası tarafından sevilmemiş hissetmesi şeklinde de ortaya çıkabilmektedir. Rohner (1994) bu durumu sıcaklık boyutuna bağlı ayrıştırılmamış (farklılaşmamış) red türü olarak tanımlamıştır. Ayrıştırılmamış red ebeveyn açısından değerlendirildiğinde ise anne ve babanın çocuğa karşı doğrudan saldırganlık, ihmal ya da soğuk tutumlar sergilememesi fakat çocuğun bu tutumları olumsuz tavırlar olarak görmesi olarak tanımlanabilir (Rohner ve Khaleque, 2002).

Ebeveynleri tarafından reddedilmiş çocuklar ilerleyen zamanlarda arkadaşlarına, anne-babasına ve çevresindeki diğer insanlara karşı düşmanca tavırlar sergileyebilirler. Bu kişilerin öfkeli davranışları ve duygusal zayıflıkları vardır (Yavuzer, 2011). Saldırgan-düşmanca davranan ebeveynler çocuklarının sürekli olarak kusurlarını bulan, sert ya da küçümseyici bir ses tonuyla konuşan, cezalandıran, onlarla alay eden, çocuklarını aşağılayan, azarlayan, kaba davranan ebeveynlerdir (Rohner ve Rohner, 1981). İhmal

edici ve kayıtsız ebeveynler ise çocuklarının sağlıkları ya da gelişimleri için endişelenmez, çocuklarına karşı az ilgi gösterip minimum vakit geçirirler. Çocuklarına verdikleri sözleri unutabilir, onların mutluluğu ve refahı için önemli olan ayrıntılara dikkat etmezler. İhmal eden ve kayıtsız ebeveynler düşmanca tutum sergilemezler. Bu ebeveynler çok soğuk, anlayışsız, mesafeli ve umursamazdırlar (Rohner ve Rohner, 1981). Farklı yaş gruplarıyla yapılan bazı araştırmalarda ebeveyn kabul-reddinin çocukların içselleştirme ve dışsallaştırma davranışları (Andrev, Sumbleen, Rohner, Lansford ve Britner, 2022), duygu düzenleme becerileri (Giunta ve diğerleri, 2022), okul zorbalığı (Sabah, Aljaberi, Lin ve Chen, 2022), sosyal, duygusal yetersizlik (Peixoto, Coelho, Machado ve Fonseca, 2022), güvenli bağlanma (Ildız ve Ayhan, 2022) ve davranış problemleri (Parmar ve Nathans, 2022), rekabet stilleri (Çakır,2022), duygusal dışavurum (Özer ve Yıldırım, 2023), kişilerarası problemler (Çini,2022) ile ilişkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Hem okul öncesi hem ilköğretim hem de ergenlik dönemi çocuklarıyla yapılan bu çalışmalar ebeveyn kabul-reddinin farklı yönlerdeki etkilerini göz önüne sermektedir. Li ve Meier (2017) tarafından yapılan ebeveyn kabul-reddinin incelendiği çalışmada, yayınlanmış 127 çalışma gözden geçirilmiş ve anne ve baba kabul-reddinin çocuklardaki problem davranışlar ve çocukların sosyal-duygusal gelişimleriyle ilişkili olduğu sonucuna varılmıştır.

Okul öncesi dönemde çocuklar korku, öfke, sevinç gibi duygusal tepkiler gösterebilir. Ebeveynlerin çocukların gösterdikleri bu tepkilere karşı rehberlik etmeleri, desteklemeleri, teşvik etmeleri ya da görmezden gelme gibi davranışları duygu düzenlemeyi oldukça etkilemektedir. Çocuğun ileri yaşlardaki akademik başarıları, öz güveni, olumlu akran ilişkileri duygu düzenleme becerileriyle yakından ilişkilidir (Beaty, 2018). Doğduğumuz andan ölüme, sıradan günlük aktivitelerden varoluşsal sorunlara kadar, düzenlememiz gereken duygularla yaşarız. Bu nedenle, toplumda uyum içerisinde var olabilmek için duygular ve onların düzenlenmesi insan yaşamı için oldukça önemlidir (Philippot ve Feldman, 2004). Duygu düzenleme ile ilgili geçmiş yıllarda çalışmalara başlayan Gross (1998a) duygu düzenleme becerilerini, bireylerin sahip oldukları duyguları, bu duyguları edinme şekilleri ve bu duyguları nasıl

deneyimlediklerini etkileyen süreçler olarak ifade etmiştir. Başka bir tanıma göre duygu düzenleme, kişinin hedefe ulaşması için duygusal tepkiyi izleme, değerlendirme ve kontrol etmekten sorumlu dışsal ve içsel süreçlerden oluşur (Thompson, 1994). Duyguları anlayıp tanımlayabilmeyi, kontrol altında tutmayı ve bunun için gerekli becerileri edinmeyi içeren duygu düzenleme, bebeklikten itibaren başlamakta ve okul öncesi dönemde hız kazanmaktadır (Cole, Martin ve Dennis, 2004; Eisenberg ve Valiente, 2004; Izard ve diğerleri, 2011). Bebeklikten erken çocukluğa doğru sadece bilişsel gelişim, dil gelişiminde değil, gelişen duygusal tepkiler ile birlikte duygu düzenleme becerilerinde de artış gözlemlenmektedir (Başal, 2012; Cole, Martin ve Dennis, 2004; Kutlu, 2020). Duygu düzenleme becerilerinin hızla gelişme gösterdiği bebeklik döneminde aile desteği önemli bir yere sahiptir. Duygu düzenleme becerisi desteklenmeyen, duygu düzenleme becerileri düşük olan çocuklar okul öncesi dönemde akranlarıyla iletişimde birçok sorun yaşayabilir (Eisenberg, Cumberland ve Spinrad, 1998).

Çalışmalar göstermektedir ki duygu düzenleme bireysel farklılıklara göre değişiklik göstermekle birlikte erken dönemde ortaya çıkmaktadır. Duygu düzenleme becerilerinin kullanımı özellikle okul öncesi dönemde belirgin şekilde gelişme göstermektedir (Carlson ve Wang, 2007; Josephs, 1994; Liew, Eisenberg ve Reiser, 2004).

Duygu düzenleme becerilerinin gelişimine genetik faktörlerin, bireysel farklılıkların etkisinin yanı sıra, ebeveyn desteğinin, ailenin rol model oluşunun da oldukça önemi vardır. Çocuklar duygularını deneyimlemeyi, dışa vurmaya, tanımlamaya ebeveynlerinin rol model oluşuyla ve ebeveyn rehberliği ile öğrenirler. Ebeveynler, rol model olma, engelleme ya da ihmal etme, yönlendirme, destekleme gibi yaklaşımlarıyla çocukların duygu düzenleme becerilerinin gelişimini etkilemektedirler (Kutlu, 2020; Thompson, 1994). Son yıllarda çocukların duygu düzenleme becerilerinin ele alındığı çalışmalarda duygu düzenleme becerilerinin, bilinçli ebeveynlik (Zhang, Liu, Zhang ve Li, 2022), duygu sosyalleştirmesi (Bican, Altan-Atalay ve Sarıtaş-Atalay, 2022; Soydan ve Akalın, 2023), ebeveyn çocuk bağlanması (Fernandes ve diğerleri, 2021), psikolojik dayanıklılık (Ogelman ve Kahveci, 2024), kişilerarası problem çözme (Demirci, Arslan

ve Temel, 2020), okula uyum (Yılmaz, 2023), anne-baba stresi (Cenusa ve Turliuc, 2024) gibi faktörlerle ilişkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışmaların birçoğu göstermektedir ki çocukların duygu düzenleme becerileri ebeveyn davranışlarıyla yakından ilişkilidir.

Duygu ifadeleri anne-babaları tarafından desteklenen ve teşvik edilen çocuklar olumsuz durumlar ve duygular karşısında daha etkin duygu düzenleme becerilerini kullanırken anne babaları tarafından duyguları küçümsenen, reddedilen, önemsenmeyen, desteklenmeyen çocuklar duygu düzenlemede güçlük yaşamaktadırlar (Gottman, Guralnick, Wilson, Swanson ve Murray, 1997; Morris ve diğerleri, 2007). Çocuğun duygularıyla yakından ilgilenmeyen anne babaların baskılayıcı, cezalandırıcı yaklaşımları çocuklarda duygu düzenleme güçlüklerine neden olabilir. Ebeveynlerin gösterdikleri yaklaşıma göre çocukların geliştirdiği duygu düzenleme stilleri değişiklik gösterebilir. Örneğin çocukların duygularına karşı aşırı izin verici anne baba yaklaşımları çocukta işlevsel olmayan (saldırganlık göstermek, bağırıp çağırmak) duygu düzenleme stillerini geliştirebilir (Gottman ve diğerleri, 1997; Jones, Eisenberg, Fabes, ve MacKinnon, 2002; Kutlu, 2020).

Yaşamın ilk yıllarından itibaren anne ve babaları tarafından yeterince ilgi ve sevgi gören, ihtiyaçları zamanında karşılanan ailesinden olumlu destek gören çocukların psikolojik olarak sağlıklı ve mutlu bireyler olmaları olasıdır (Bariola, Hughes ve Gullone, 2012; Cüceloğlu, 2006; Fredrickson, 2001). Pozitif ebeveyn davranışları çocuğun duygu düzenleme becerilerinin oluşmasında etkilidir (Rutherford, Wallace, Laurent ve Mayes, 2015). Bu açıklamalar bireyin ruh sağlığı ve duygu düzenleme becerilerinin gelişimi açısından ebeveyn kabul-reddinin önemli bir yere sahip olduğunu göstermektedir. Yapılan araştırmalar ebeveynleri tarafından kabul edilmeyen, ihmal edilen, sıcaklık ve sevgi görmeyen çocukların duygu düzenleme becerilerinin yetersiz olduğunu göstermektedir (Morris, Silk, Steinberg, Myers ve Robinson, 2007; Huberty, 2012).

Türkiye’de ebeveyn-çocuk ilişkilerini ele alan çalışmalar yapılmış olsa da ebeveyn

kabul-reddi ve duygu düzenleme bağlamında okul öncesi grubuyla gerçekleştirilen yeterli sayıda çalışmaya rastlanmamıştır. Yapılan araştırmalarda çoğunlukla anne ve çocuk ilişkisi incelenmiş, baba kabul-red düzeyi ile oldukça sınırlı kaynağa ulaşılmıştır. Okul öncesi dönemin yaşamın ilerleyen dönemlerinde kritik bir rol oynaması, bahsi geçen konularda yapılan çalışmaların sınırlı olması bakımından okul öncesi dönemde ebeveyn kabul-reddi ve çocukların duygu düzenleme becerileri arasındaki ilişkilerin ortaya konması faydalı olacaktır.

Bu çalışma okul öncesi dönem çocuklarının anne ve baba kabul-red düzeyleri ve çocukların duygu düzenleme becerileri arasındaki ilişkileri inceleyen ilk çalışma olması bakımından mevcut çalışmalardan farklılık göstermektedir.

Bu araştırmanın amacı 4-5 yaş çocuklarının duygu düzenleme becerileri ile anne ve babalarının kabul-red düzeyi arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki araştırma sorularına yanıt aranmıştır.

1. 4-5 yaş çocuğun duygu düzenleme becerileri ile ebeveyn kabul-reddi arasında anlamlı ilişki bulunmakta mıdır?
  - a. 4-5 yaş çocuğun duygu düzenleme becerileri ile anne kabul-reddi arasında anlamlı ilişki bulunmakta mıdır?
  - b. 4-5 yaş çocuğun duygu düzenleme becerileri ile baba kabul-reddi arasında anlamlı ilişki bulunmakta mıdır?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Nicel bir çalışma olan bu araştırma, betimsel araştırma desenine göre tasarlanmıştır. Çalışmada dört ve beş yaş çocuklarının duygu düzenleme becerileri ile anne ve babalarının kabul-red düzeyleri arasındaki ilişkileri ortaya koymak amacıyla ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkisel tarama modelinde iki ya da daha fazla değişken

arasında farklılaşmanın olup olmadığı ve bu farklılaşmanın derecesi belirlenmektedir (Karasar, 2010).

Araştırmanın Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu 2020-2021 eğitim-öğretim yılında İstanbul ili Küçükçekmece ilçesinde bulunan Millî Eğitim Bakanlığına bağlı bağımsız anaokullarına devam eden 4 ve 5 yaşlarında normal gelişim gösteren 219 çocuk ve bu çocukların anne ve babaları oluşturmaktadır. İstanbul ili Küçükçekmece ilçesinde 25 bağımsız anaokulundan 11 resmi bağımsız anaokulu ile çalışma yürütülmüştür. Çalışma grubu kolay erişilebilir örnekleme yöntemiyle seçilmiştir. 4 ve 5 yaşlarında 219 çocuğun duygu düzenleme puanları ebeveyn bildirimlerine dayanmaktadır. Çocukların %46,6'sı (n=102) kız, %53,4'ü (n=117) erkektir. Ailelerin %60,7'si (n=133) üst sosyoekonomik düzeye ait olduklarını belirtmişlerdir. Annelerin %63,9'unun (n=140) ve babaların %56,6'sının (n=124) 31-40 yaş grubunda oldukları, öğrenim düzeylerine bakıldığında da annelerin %36,5'inin (n=80) ve babaların %42,5'inin (n=93) lisans mezunu olduğu görülmektedir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama araçları olarak ebeveynlerin çocuklarına karşı algıladıkları kabul-red davranışlarını ölçmek amacıyla "*Ebeveyn Kabul-Red Ölçeği (EKRÖ) Anne-Baba Kısa Formu*", dört ve beş yaşındaki çocukların duygu düzenleme becerilerini ölçmek amacıyla "*Duygu Düzenleme Ölçeği*" kullanılmıştır.

Ebeveyn Kabul-Red Ölçeği (EKRÖ) Anne Baba Formu (Kısa Form) Ebeveyn Kabul-Red Ölçeği (EKRÖ) "Parental Acceptance-Rejection Questionnaire (PARQ)", ebeveynlerin (anne ve baba) çocuklarına karşı deneyimledikleri, çocukların ebeveynlerinden algıladıkları ve yetişkinlerin çocukluk döneminde ebeveynlerinden algıladıkları kabul ve red durumlarını incelemek amacıyla Rohner (2005) tarafından oluşturulmuştur. Ebeveyn Kabul-Red Ölçeği'nin çocuk, yetişkin ve ebeveyn formu olmak üzere üç farklı formu bulunmaktadır (Rohner, 2005). Bu araştırma kapsamında

anne babanın çocuklarına karşı kabul-red davranışlarını ölçen, Anne: EKRÖ ve Baba: EKRÖ kullanılmıştır. Yapılan çalışmalar ölçeğin geçerlilik ve güvenilirliğinin yeterli olduğunu belirtmektedir (Gomez ve Suhaimi 2015). Ebeveyn Kabul-Red Ölçeği'nin standart formu 60 maddeden oluşmakta, daha sonra revize edilen kısa formu ise 24 maddeden oluşmaktadır (Rohner, 2005). Toplamda 24 maddeden oluşan Ebeveyn Kabul-Red Ölçeği, “sıcaklık/sevgi (ters puanlandığında soğukluk/sevgisizlik)”, “düşmanlık/saldırganlık”, “ilgisizlik/ihmal” ve “ayrıştırılmamış red” olmak üzere toplam 4 alt boyuttan oluşmaktadır (Rohner ve Ali, 2016). Araştırmanın güvenilirliğini belirlemek amacıyla Cronbach alfa katsayısı hesaplanmış ve anne ve baba formu sırasıyla ölçeğin toplam puanı için .72 ve .76 bulunmuştur. Bu değerler ölçeğin bu araştırma için güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir.

Duygu Düzenleme Ölçeği (DDÖ). Duygu düzenleme ölçeği, okul öncesi dönem ve okul çağı çocukların duygu düzenleme becerilerini ölçmek amacıyla Shields ve Cicchetti (1997) tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin Türkçe uyarlaması Batum ve Yağmurlu (2007) tarafından yapılmıştır. Ölçeğin orijinalinde Cronbach alpha iç tutarlılık katsayısı “dayanaksızlık/olumsuzluk” alt boyutunda .96, “duygu düzenleme” alt boyutunda ise .83 şeklinde bulunmuştur (Shields ve Cicchetti, 1997). Batum ve Yağmurlu (2007) tarafından yapılan çalışmada ise Cronbach alpha iç tutarlılık katsayısı .73 olarak bulunmuştur.

Bu durumda ölçeğin geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğu söylenebilir. Duygu düzenleme ölçeği “dayanaksızlık/olumsuzluk” ve “duygu düzenleme” olmak üzere 2 alt boyuttan ve toplamda 24 maddeden oluşmaktadır. “Dayanaksızlık/olumsuzluk” alt boyutu, tepkisellik, öfkenin kontrol edilememesi, huysuzluk, harekete geçirme maddelerini içermektedir. Duygu düzenleme alt boyutu ise çocuğun sosyal olarak uygun duygular gösterme ile ilgili maddeleri içerir.

Bu araştırmanın güvenilirliğini belirlemek amacıyla Cronbach alfa katsayısı hesaplanmış “dayanaksızlık/olumsuzluk” alt boyutu için .77 “duygu düzenleme” alt boyutu için .65 bulunmuştur. Bu değerler ölçeğin bu araştırma için güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir.

Etik Kurallara Uygunluk

Araştırmanın yapılabilmesi için Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Etik Kurulu'na başvuru yapılmış olup gerekli izin alınmıştır (27.11.2020 tarih ve 2020-09 sayılı Ek-1). İstanbul'un Küçükçekmece ilçesinde bulunan resmi anaokullarında planlanan çalışmanın yürütülebilmesi için araştırmaya yönelik bilgiler İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne sunulmuştur. Yapılan inceleme ve değerlendirmenin ardından gerekli izin alınmıştır (01.12.2020 tarihli E.59090411-20-17476983 sayılı Ek-2).

Verilerin Analizi

Mevcut çalışma kapsamında toplanan verilerin analizi SPSS 26.0 paket programı ile yapılmıştır. Veriler çözümlenebilmesi için kodlanmış, tersine çevrilmesi gereken maddeler tersine çevrilmiştir. Veri analizinden ilk olarak eksik verilerin olup olmadığını ortaya koymak amacıyla eksik veri analizi yapılmıştır. Anne ve baba kabul-red düzeyi ve çocukların duygu düzenleme becerileri arasındaki ilişkileri belirlemek amacıyla Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı hesaplanmıştır.

BULGULAR**4-5 Yaş Çocukların Duygu Düzenleme Becerileri ile Anne Babalarının Kabul-Red Düzeyleri Arasındaki İlişkilere İlişkin Bulgular**

Araştırma kapsamında "4-5 yaş çocuğunun duygu düzenleme becerisi ile anne-babalarının kabul reddi arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?" sorusuna yanıt aramak amacıyla yapılan istatistiksel analizlere ait bulgular Tablo 1 ve Tablo 2'de incelenmiştir.

Tablo 1. 4-5 Yaş Çocuğunun Duygu Düzenleme Becerisi ile Anne Kabul Reddi Arasındaki İlişkiye Dair Pearson Momentler Katsayısı Tablosu

Pearson		
Ebeveyn Kabul-Red Ölçeği /	Duygu Düzenleme Ölçeği Alt Boyutları	
Alt Boyutları	Dayanısızlık/Olumsuzluk	Duygu Düzenleme

	r	,173*	-,135*
Sıcaklık/Sevgi	p	,011	,046
(Soğukluk/Sevgisizlik)	N	219	219
	r	,238**	-,048
Düşmanlık/Saldırganlık	P	,000	,477
	N	219	219
	r	,198**	-,231**
Kayıtsızlık/İhmal	p	,003	,001
	N	219	219
	r	,165*	-,069
Ayrıştırılmamış Red	P	,014	,314
	N	219	219
	r	,272**	-,194**
Ebeveyn Kabul-Red	p	,000	,004
Ölçeği Anne Formu	N	219	219
Toplam Puan	N	219	219

** $p < .01$

* $p < .05$

Tablo 1'e göre araştırmaya katılan çocukların Duygu Düzenleme Ölçeği'nden aldıkları puanlar ile Ebeveyn Kabul-Red Ölçeği anne formundan alınan puanlar arasında .01 ve .05 düzeylerinde anlamlı ilişkiler bulunmaktadır. Annelerin Ebeveyn Kabul-Red Ölçeği'nden aldıkları toplam puan arttıkça red düzeyi de artmaktadır. Buna göre toplam

puanlar bazında bakıldığında annelerin kabul-red düzeyleri ile çocukların Duygu Düzenleme Ölçeği “Dayanısızlık/ve Olumsuzluk” alt boyutu arasında .01 anlamlılık düzeyinde pozitif yönde, “Duygu Düzenleme” alt boyutu ile .01 anlamlılık düzeyinde negatif yönlü düşük seviyede bir ilişkinin olduğu görülmektedir. Buna göre annelerin kabul-red ölçeğinden aldıkları toplam puanların artmasıyla çocukların duygu düzenleme alt boyutundan aldıkları puanların azaldığı, dayanısızlık/olumsuzluk puanlarının arttığı söylenebilir.

Ebeveyn Kabul-Red Ölçeği Anne Formu alt ölçeklerine bakıldığında “Sıcaklık/Sevgi” (Soğukluk-sevgisizlik) ve “Ayrıştırılmamış Red” alt boyutları ile Dayanısızlık/olumsuzluk alt boyutu arasında .05 anlamlılık düzeyinde pozitif yönde düşük seviyede bir ilişkinin olduğu görülmektedir. “Düşmanlık/saldırganlık” alt boyutu ile “Dayanısızlık/olumsuzluk” alt boyutu arasında .01 anlamlılık düzeyinde pozitif yönde düşük seviyede bir ilişki olduğu görülmektedir. Duygu düzenleme ölçeği “Duygu Düzenleme” alt boyutu ile “Kayıtsızlık/İhmal” (.01 anlamlılık düzeyinde) ve “Sıcaklık/Sevgi” (Soğukluk-Sevgisizlik) alt boyutundan alınan puanlar (.05 anlamlılık düzeyinde) arasında negatif yönlü düşük düzeyde bir ilişkinin olduğu görülmektedir. Buna göre “Kayıtsızlık/İhmal” ve “Sıcaklık/Sevgi (Soğukluk/sevgisizlik)” alt boyutundan aldıkları puanların artması ile çocukların “Duygu Düzenleme” alt boyutundan alınan puanların düştüğü veya aksi durumda arttığı söylenebilir.

Tablo 2. 4-5 Yaş Çocuğunun Duygu Düzenleme Becerisi ile Babalarının Kabul Reddi Arasındaki İlişkiye Dair Pearson Momentler Katsayısı Tablosu

Pearson	
Ebeveyn Kabul-Red Ölçeği /	Duygu Düzenleme Ölçeği Alt Boyutları
Alt Boyutları	Dayanısızlık/Olumsuzluk Duygu Düzenleme

	r	,326**	-,198**
Sıcaklık/Sevgi	p	,000	,003
(Soğukluk/Sevgisizlik)	N	219	219
	r	,276**	-,117
Düşmanlık/Saldırganlık	P	,000	,084
	N	219	219
	r	,061	-,158*
Kayıtsızlık/İhmal	p	,367	,020
	N	219	219
	r	,195**	-,119
Ayrıştırılmamış Red	p	,004	,079
	N	219	219
	r	,289**	-,196**
Ebeveyn Kabul-Red	p	,000	,004
Ölçeği Baba Formu	N	219	219
Toplam Puan			

** $p < .01$, * $p < .05$

Tablo 2'ye göre araştırmaya katılan çocukların Duygu Düzenleme Ölçeği'nden aldıkları puanlar ile Ebeveyn Kabul-Red Ölçeği baba formundan alınan puanlar arasında .01 ve .05 düzeylerinde anlamlı ilişkiler bulunmaktadır. Babaların Ebeveyn Kabul-Red Ölçeği'nden aldıkları toplam puan arttıkça red düzeyi de artmaktadır. Duygu Düzenleme Ölçeği "Dayanısızlık/Olumsuzluk" alt boyutu ile babaların kabul-red

düzeylerinin toplam ve alt boyutlar bazında anlamlı ilişkiler barındırdığı görülmektedir. Buna göre “Sıcaklık/Sevgi (Soğukluk/Sevgisizlik)”, “Düşmanlık/Saldırganlık” “Ayrıştırılmamış Red” alt boyutları ve ebeveyn kabul-red toplam puanları ile “Dayanısızlık/Olumsuzluk” alt boyutu arasında .01 anlamlılık düzeyinde pozitif yönde düşük seviyede bir ilişkinin olduğu görülmektedir.

Duygu düzenleme ölçeği “Duygu Düzenleme” alt boyutu ile babaların kabul-red ölçeğinden aldıkları toplam puanların ve “Sıcaklık/Sevgi (Soğukluk/Sevgisizlik)” alt boyutu puanları arasında negatif yönlü .01 anlamlılık düzeyinde ve “Kayıtsızlık/İhmal” alt boyutundan alınan puanlar arasında .05 anlamlılık düzeyinde arasında negatif yönlü düşük düzeyde bir ilişkinin olduğu görülmektedir. Buna göre babaların “Sıcaklık/Sevgi (Soğukluk/Sevgisizlik)” ve “Kayıtsızlık/İhmal” alt boyutlarından aldıkları puanların artmasıyla “Duygu Düzenleme” alt boyutu puanlarının azaldığı söylenebilir. Babanın Ebeveyn Kabul-Red Ölçeği’nden aldığı toplam puan ile “Duygu düzenleme” alt boyutu arasında .01 anlamlılık düzeyinde negatif yönde düşük seviyede bir ilişkinin olduğu görülmektedir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Ebeveyn Kabul-Red Ölçeği’nin anne formunda “Sıcaklık/Sevgi (Soğukluk/Sevgisizlik)” alt boyutu ile Duygu Düzenleme Ölçeği’nin “Duygu düzenleme” alt boyutuyla negatif yönlü anlamlı düşük seviyede bir ilişki görülürken, Duygu Düzenleme Ölçeği’nin “Dayanısızlık/olumsuzluk” alt boyutu arasında düşük düzeyde pozitif yönlü anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Ebeveyn Kabul-Red Ölçeği’nin “Sıcaklık/sevgi” alt boyutuna ait maddelerin ters kodlanarak oluşan soğukluk/sevgisizlik alt boyutundan alınan puanlar annelerin çocuklarına karşı sevgi, destek, sıcaklık gibi davranışlarının olmayışına yani ebeveyn reddine işaret etmektedir.

Duygu Düzenleme Ölçeği’nin alt boyutu olan “Dayanısızlık/olumsuzluk” alt boyutundan alınan puanların yüksek olması çocukların öfke kontrol problemi,

tepkisellik gibi duygu düzenleme problemleri yaşadıklarını göstermektedir. “Duygu düzenleme” alt boyutundan alınan puanlar çocukların duygu düzenleme stratejilerini kullanabildikleri, duygu düzenlemelerinin yüksek olduğuna işaret etmektedir. Bu bilgilere göre çalışma grubundaki annelerin çocuklarına karşı sevgisiz ve soğuk tutumları yani annelerin reddi arttıkça çocukların duygu düzenleme konusundaki problemleri de artmakta olup yine annelerin soğuk ve sevgisiz tutumları arttıkça çocukların duygu düzenlemelerinin azaldığı görülmektedir.

Araştırmalar, ebeveyn kabul-reddi ile çocukların duygu düzenleme becerileri arasında ilişkilerin olduğuna işaret etmektedir (Bayındır, Güven, Sezer, Akşin ve Yılmaz, 2021; Grolnick ve Gurland, 2002). Bayındır ve diğerleri (2017) tarafından okul öncesi dönem çocuklarıyla yapılan araştırmada annelerin soğuk ve sevgisiz tutumları arttıkça çocukların duygu düzenleme konusundaki problemleri de artmaktadır. Bu bulgu yapılan bu araştırmayla tutarlılık göstermektedir. Fakat aynı araştırmada annelerin soğuk ve sevgisiz tutumlarıyla yani annelerin reddi ile duygu düzenleme arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Literatürde bu araştırmayı destekleyen, anne sıcaklığının ya da soğuk ve sevgisiz tutumunun duygu düzenleme ile ilişkili olduğunu bildiren çalışmalar da yer almaktadır (Gelgör, 2016; Tepeli, Yılmaz ve Kuyucu, 2014).

Ebeveyn Kabul-Red Ölçeği'nin anne formunda “Düşmanlık/saldırganlık” alt boyutu ile Duygu Düzenleme Ölçeği'nin “Dayanısızlık/olumsuzluk” alt boyutu arasında düşük düzeyde pozitif yönlü anlamlı bir ilişki görülürken “Duygu düzenleme” alt boyutuyla anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. “Düşmanlık saldırganlık” alt boyutundan alınan puanlar annelerin çocuklarına karşı fiziksel ya da sözlü olarak saldırganca yaklaştıkları anlamına gelmektedir. Buna göre annelerin saldırganca tutumları arttıkça çocuklardaki duygu düzenleme problemleri de artmaktadır. Tersine bir ifade ile çocukların duygu düzenleme problemi arttıkça annelerin düşmanca ve saldırganca tutumları da artmaktadır. Chang, Schwartz, Dodge ve Chang (2003) yaptıkları çalışmada annelerin sert ebeveynlik tutumlarının çocukların duygu düzenlemelerini olumsuz yönde etkilediğini saptamışlardır. Bu sonuç bu araştırmayı desteklemektedir. Bican, Altan-

Atalay ve Sarıtaş-Atalay (2022), yaptıkları çalışmada anne desteğinin çocukların duygu düzenleme becerilerine katkı sağladığı sonucuna ulaşmışlardır. Yine bu sonuç da mevcut çalışmayı destekler niteliktedir. Alanyazında bu bulgularla tutarlılık gösteren farklı çalışmalara da rastlanmıştır (Shipman ve diğerleri, 2007; Soydan ve Akalın 2023; Speidel, Valentino, McDonnell, Cummings ve Fondren, 2019). Bu araştırmada ebeveynlerin saldırganca davranışları çocukların duygu düzenleme problemlerini anlamlı bir şekilde arttırırken duygu düzenleme becerileri ile aralarında anlamlı bir ilişki görülmemiştir. Annelerin düşmanca ve saldırganca tutumları ile çocukların duygu düzenleme becerileri arasında anlamlı ilişkisi bulunmayan çalışmalar bu sonucu desteklemektedir (Bayındır ve diğerleri, 2017; Tepeli, Yılmaz ve Kuyucu, 2014). Annelerin çocuklarına karşı cezalandırıcı, öfkeli, saldırganca davranışları çocukların gelişimlerini olumsuz yönde etkilemektedir (Ruffman, Perner ve Parkin, 1999; Ural ve diğerleri, 2015). Bundan hareketle annelerin düşmanca ve saldırganca davranışları çocukları olumsuz yönde etkileyip duygu düzenleme problemleri yaşammasına neden olabilirken olumlu yönde bir alt boyut olan duygu düzenleme becerisini açıklayamamış olabilir. Bu araştırmada çocukların Duygu Düzenleme Ölçeği'nden aldıkları puanlar anne ve babalar tarafından bildirilmiştir. Bu durumda saldırganca tutum gösteren annelerin olumlu duygu düzenleme örneklerinden çok çocukların olumsuz davranışlarına odaklanması daha mümkün olabilir. Böylece düşmanca ve saldırganca tutum gösteren annelerin tutumları ile çocuklarının duygu düzenleme becerileri arasında anlamlı bir ilişkisi yokken dayanıksızlık/olumsuzluk düzeyleri ile anlamlı bir ilişki bulunmasının nedeni bu farklılıktan kaynaklanabilir.

Ebeveyn Kabul-Red Ölçeği'nin anne formunda "Kayıtsızlık/ihmal" alt boyutu ile Duygu Düzenleme Ölçeği'nin "Dayanıksızlık/olumsuzluk" alt boyutu arasında düşük düzeyde pozitif yönlü anlamlı bir ilişki görülürken "Duygu düzenleme" alt boyutuyla negatif yönlü anlamlı düşük seviyede bir ilişki bulunmaktadır. Bu durumda annelerin çocukların ihtiyaçlarını karşılamadıkları ve önemsemedikleri ihmalce davranışları arttıkça çocukların duygu düzenleme problemleri de artmakta, duygu düzenleme

becerileri azalmaktadır. Tersine bir ifade ile çocukların duygu düzenleme problemleri arttıkça annelerin ihmal düzeyleri artarken çocukların duygu düzenleme becerilerinin artmasıyla annelerin ihmal düzeyleri azalmaktadır.

Beyazıt, Yurdakul ve Ayhan (2024) tarafından yaş ortalaması 10 olan ilköğretim çağı çocuklarıyla yapılan çalışma ebeveyn ihmalinin bilişsel duygu düzenleme stratejileriyle ilişkili olduğunu göstermektedir. Sullivan, Carmody ve Lewis (2010) tarafından okul öncesi dönem çocuklarıyla yapılan araştırmada annelerin çocuklarına karşı ihmal edici davranışlarının çocukların duygu ifade etme becerilerini olumsuz yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. İnce (2020) tarafından yapılan bir araştırmada ise annelerin çocukların duygularına karşı ihmal tepkileri ile duygu düzenleme becerileri arasında negatif yönde, dayanıksızlık/olumsuzluk düzeyleri arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bu çalışmalar mevcut araştırma bulgusu ile tutarlılık göstermektedir.

Shipman ve diğerleri (2007)'nin duygu düzenleme ile istismar arasındaki ilişkiyi araştıran çalışmalarında fiziksel istismara uğramış çocukların istismara uğramamış çocuklara göre daha zayıf duygu düzenleme becerileri sergiledikleri görülmüştür. Başka bir çalışmada ihmal ya da istismar edilmiş çocukların ihmal ya da istismar edilmemiş çocuklara göre daha fazla duygu düzensizliği yaşadıkları görülmüştür (Maughan ve Cicchetti, 2002). Bu araştırmalar doğrultusunda, mevcut çalışmada elde edilen bulgularda, annelerin saldırganca ve ihmalkâr tutumlarının çocuğun duygu düzenleme becerilerini olumsuz yönde etkilemesi beklenen bir sonuçtur. Çocukların duygu düzenleme becerilerinin gelişiminde annelerin duygu sosyalleştirmesinin önemli olduğu bilinmektedir. Bu durumda anneleri tarafından duyguları önemsenen, duyguları tanıma, anlamlandırma konusunda annelerini olumlu yönde rol model alan çocukların duygu düzenleme becerilerinin daha yüksek olması beklenir. Annesi tarafından ihmal edilen çocukların duygularının da ihmal edildiği, dolayısıyla bu çocukların duygu düzenleme problemleri yaşayabileceği düşünülmektedir.

Ebeveyn Kabul-Red Ölçeği'nin anne formunda "Ayrıştırılmamış red" alt boyutu ile Duygu Düzenleme Ölçeği'nin "Dayanıksızlık/olumsuzluk" alt boyutu arasında düşük

düzyde pozitif yönlü anlamlı bir ilişki görülürken “Duygu düzenleme” alt boyutuyla arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Bayındır ve diğerleri (2021) tarafından yapılan çalışma bu bulgularla tutarlılık göstermektedir. Ayrıştırılmamış red ebeveynin çocuğa karşı belirgin bir şekilde saldırganlık, ihmal ve soğukluk olmaksızın olumsuz tavırlar sergilemesi anlamına gelmektedir. Bu çalışmalar göstermektedir ki annelerin ayrıştırılmamış red düzeyleri arttıkça çocukların duygu düzenleme konusundaki problemleri artmakta, duygu düzenleme becerileri ise azalmaktadır.

Ebeveyn Kabul Red Ölçeği Anne Formu’ndan alınan toplam puanlarla Duygu Düzenleme Ölçeği’nin “Dayanıklılık/ Olumsuzluk” alt boyutu ile pozitif yönde düşük düzeyde, “Duygu düzenleme” alt boyutu ile negatif yönde düşük düzeyde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Ebeveyn Kabul-Red Ölçeğinden alınan puanların yüksek olması ebeveyn reddine işaret etmektedir. Bu bilgilere göre annelerin red düzeyleri arttıkça çocukların duygu düzenleme problemleri artmaktadır. Annelerin red düzeyleri arttıkça çocukların duygu düzenlemeleri azalmaktadır. Anne-baba ve çocuk arasındaki ilişki, duygu düzenleme stratejilerinin gelişiminde oldukça önemlidir (Thompson, 1994). Ebeveynlerin sözel ve fiziksel red davranışları çocukların duygu düzenleme becerilerinin gelişiminde olumsuz bir etkiye yol açmaktadır (Chang ve diğerleri, 2003). Yurt içinde okul öncesi dönem çocuklarıyla yapılan bazı araştırmalar da mevcut çalışmayla tutarlı olarak anne reddinin çocukların duygu düzenleme becerilerini azalttığını, duygu düzenleme konusundaki problemleri de arttırdığını ortaya koymaktadır (Bayındır ve diğerleri, 2021; Tepeli ve diğerleri, 2014). Özkılıç (2021) tarafından yapılan bir çalışmada annenin çocuğa yönelik ilgisi arttıkça duygu düzenleme alt ölçeği puanı artarken dayanıklılık/olumsuzluk alt ölçek puanı azalmıştır. Bu durum anne-çocuk ilişkisinin çocukların duygu düzenleme becerilerinde etkili olduğunu göstermektedir. Yine okul öncesi dönem çocukları ve anneleriyle yapılan bazı çalışmalar kötü muamele görmüş ya da istismara uğramış çocukların duyguları anlama düzeylerinin düşük olduğunu ortaya koymuştur (Camras ve diğerleri, 1988; Dunn ve Brown, 1994). Okul öncesi dönem çocuklarıyla yapılan başka bir çalışma annelerin olumsuz duygu ifadelerinin çocukların duygu düzenleme stratejileri ile ilişkili olduğunu

göstermektedir (Chen, Wu ve Wang, 2018). Metin (2010) tarafından yapılan bir çalışmada 3-6 yaş çocukların anne duyarlılığının çocukların duygu düzenleme becerilerini yordamada etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışmalar mevcut çalışma bulgularıyla tutarlılık göstermektedir. Tüm bu çalışmalar birlikte değerlendirildiğinde anneleri tarafından red gören çocukların duygu düzenleme becerilerinin düşük olması beklenebilir bir sonuçtur.

Alanyazın incelendiğinde erişilebilen kaynaklar arasında doğrudan baba kabul-red düzeyleri ile okul öncesi dönem çocuklarının duygu düzenlemeleri arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalara rastlanamamıştır. Bulgular duygu düzenleme ile baba-çocuk ilişkisini inceleyen çalışmalarla desteklenmiştir.

Ebeveyn Kabul-Red Ölçeği'nin baba formunda "Sıcaklık/Sevgi (Soğukluk/Sevgisizlik)" alt boyutu ile Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Dayanıksızlık/olumsuzluk" alt boyutu arasında düşük düzeyde pozitif yönlü anlamlı bir ilişki görülürken "Duygu düzenleme" alt boyutuyla negatif yönlü anlamlı düşük seviyede bir ilişki bulunmaktadır. Buna göre çalışma grubundaki babaların çocuğa karşı soğuk ve sevgisiz tutumları yani babaların reddi arttıkça çocukların duygu düzenleme konusundaki problemleri de artmakta olup yine babaların soğuk ve sevgisiz tutumları yani babaların reddi arttıkça çocukların duygu düzenleme becerilerinin azaldığı görülmektedir. Yapılan çalışmalar anne sevgisinin etkisi ortadan kaldırdığında baba sevgisinin çocuğun gelişiminde önemli etkiler oluşturduğunu göstermektedir. Araştırmalar genelde anne kabul-reddine odaklansa da çocukların gelişimleri üzerinde baba kabul-reddi anne kabul-reddi kadar hatta bazı durumlarda daha fazla etkiye sahiptir (Rohner, 1998). Jeon ve Lee (2016) tarafından okul öncesi dönem çocukları ve onların babalarıyla yapılan çalışmada baba katılımının çocukların duygu düzenlemeleri üzerindeki etkileri incelenmiştir. Araştırma bulgularına göre babaların katılımları ve arkadaşça tutumları çocukların duygu düzenlemelerini olumlu yönde yordamıştır. Aninditha ve Boediman (2021) yaptıkları çalışmada baba katılımının babanın duygu düzenleme becerileri ile çocuğun duygu düzenleme becerileri arasındaki ilişkiye olumlu

katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Gelgör'ün (2016) 4. ve 5. sınıflarla yaptığı çalışmada babanın sıcaklığı ile duygu düzenleme becerisi arasında pozitif ve anlamlı bir ilişkiye rastlanmıştır. Bu araştırma mevcut araştırma bulgularıyla tutarlılık göstermektedir. Bu sonuçlar babaların da anneler kadar çocukların duygu düzenlemelerinde etkili olduğunu göstermektedir.

Ebeveyn Kabul-Red Ölçeği'nin baba formunda "Düşmanlık/saldırganlık" alt boyutu ile Duygu Düzenleme Ölçeği'nin "Dayanıklılık/olumsuzluk" alt boyutu arasında düşük düzeyde pozitif yönlü anlamlı bir ilişki görülürken "Duygu düzenleme" alt boyutuyla anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Buna göre annelerle benzer şekilde, babaların saldırganca tutumları arttıkça çocuklardaki duygu düzenleme problemleri de artmaktadır. Tersine bir ifade ile çocukların duygu düzenleme problemi arttıkça babaların düşmanca ve saldırganca tutumları da artmaktadır. Karasu (2020) tarafından genç yetişkinlerle yapılan çalışmada katılımcıların çocuklukta algılanan ebeveyn kabul-reddi ile kişilerarası duygu düzenleme stratejileri arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Sonuçlar araştırmaya katılan genç yetişkinlerin babalarından algıladıkları düşmanlık/saldırganlık davranışlarının duygu düzenleme becerileriyle ilişkili olduğunu ortaya koymuştur. Bu sonuç mevcut araştırmayla tutarlılık gösterse de büyük yaş grubunu kapsamakta ve genç yetişkinlerin algıladıkları kabul-red bildirimlerini göz önünde bulundurmaktadır.

Ebeveyn Kabul-Red Ölçeği'nin baba formunda "Kayıtsızlık/ihmal" alt boyutu ile Duygu Düzenleme Ölçeği'nin "Duygu düzenleme" alt boyutuyla negatif yönlü anlamlı düşük seviyede bir ilişki görülürken "dayanıklılık/olumsuzluk" alt boyutuyla anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Bu doğrultuda babaların çocuklarına karşı ihmalce davranışları arttıkça çocukların duygu düzenleme becerileri azalmaktadır. Tersine bir ifade ile çocukların duygu düzenleme becerilerinin azalmasıyla babaların ihmal düzeyleri artmaktadır. Ebeveyn Kabul-Red Ölçeği'nin baba formunda "Ayrıştırılmamış red" alt boyutu ile Duygu Düzenleme Ölçeği'nin "Dayanıklılık/olumsuzluk" alt boyutu arasında düşük düzeyde pozitif yönlü anlamlı bir ilişki görülürken "Duygu düzenleme" alt boyutuyla arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Bu sonuç annelerin

ayrıştırılmamış red düzeyleriyle çocukların dayanıksızlık/olumsuzluk davranışları ve duygu düzenleme becerileri arasındaki ilişkiyle benzerlik göstermektedir. Literatürde erişilebilen kaynaklar arasında mevcut araştırmanın bulgularını tartışmak üzere aynı ölçeklerle yapılmış bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu durumda mevcut araştırma baba kabul-red düzeyi ile duygu düzenleme arasındaki ilişki ile ilgili yapılacak çalışmalara öncü olacaktır. Ebeveyn Kabul-Red Ölçeği Baba Formu'ndan alınan toplam puanlarla Duygu Düzenleme Ölçeği'nin "Dayanıksızlık/olumsuzluk" alt boyutu ile pozitif yönde düşük düzeyde, "Duygu düzenleme" alt boyutu ile negatif yönde düşük düzeyde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Buna göre babaların toplam red düzeyleri arttıkça çocukların duygu düzenleme problemleri artmaktadır. Babaların toplam red düzeyleri arttıkça çocukların duygu düzenleme becerileri azalmaktadır. Yapılan çalışmalar çocuk gelişiminde olumlu etkilerden söz edebilmek için babaların desteği, sıcaklığı ve bakımının oldukça önemli olduğunu bildirmiştir (Lamb, Pleck, Charnov, ve Levine, 1987; Lamb ve Tamis-LeMonda, 2004; Shulman ve Collins, 1993). Eveli (2019) tarafından yaşları 15-18 olan ergenlerle (N=1000) yapılan çalışmada ergenlerin duygu düzenleme güçlüğü'nün ergenlerdeki baba red algısını yordadığı sonucuna ulaşılmıştır. Sosyal (2019)'in lise öğrencileriyle yaptığı çalışmada babaların toplam red puanlarıyla duygu düzenleme güçlükleri arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bu çalışmalar büyük yaş gruplarıyla yürütülmesi ve algılanan ebeveyn kabul ve reddini referans alması bakımından mevcut çalışma ile farklılık gösterse de kabul-red ve duygu düzenleme arasındaki ilişkiye işaret etmesi bakımından mevcut çalışmayla tutarlılık göstermektedir. Bundan hareketle bireylerde duygu düzenleme konusundaki problemler ya da duygu düzenleme stratejileri, algılanan ebeveyn kabul-reddinden etkilendiği gibi anne babanın bildirdiği sonuçlara göre ebeveyn kabul-red düzeylerinden de etkilendiği düşünülmektedir. Babanın sıcaklığı ve sevgisi çocuğun gelişimi açısından önemli bir yere sahiptir (Rohner, 1998). Tüm bunlar birlikte değerlendirildiğinde baba kabul-reddinin duygu düzenleme ile ilişkili olması beklendiği bir bulgudur.

Bu araştırma Millî Eğitim Bakanlığına bağlı resmi bağımsız anaokullarına devam eden ve yaşları 4-5 olan 219 çocuk ve onların anne babaları ile sınırlıdır. Gelecek araştırmalar daha geniş katılımcı sayısı ve farklı yaş gruplarıyla yürütülebilir. Araştırmada okul öncesi dönemdeki çocukların annelerinin kabul-red düzeyi ve babalarının kabul-red düzeyi ayrı ayrı ele alınmıştır. Alanyazın incelendiğinde babanın çalışmalara dahil edildiği sınırlı kaynakla karşılaşmıştır. Yapılacak olan araştırmalara babaların da katılması sağlanabilir. Bu çalışmada anne ve babaların kabul-red düzeyleri Ebeveyn Kabul-Red Ölçeği ile belirlenmiştir. Kabul-red düzeyleri anne ve babaların algısına dayanmaktadır. Yapılacak çalışmalarda çocuğun algıladığı kabul-red düzeyi de ölçülerek çalışmaya dahil edilebilir. Ebeveyn kabul-reddinin çocukların duygu düzenleme becerilerine etkisini incelemek amacıyla boylamsal çalışmalar yürütülebilir. İlgili araştırma konularıyla ilgili yordayıcı çalışmalara da yer verilebilir. Araştırmada ebeveyn kabul-red düzeyi ve çocukların duygu düzenleme becerileri arasında ilişkilerin olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda okul öncesi eğitim kurumlarında anne ve babaların çocuklarına karşı daha sağlıklı yaklaşımlar sergilemelerine yönelik aile eğitimleri düzenlenebilir. Bu eğitimlerde ayrıca çocukların duygu düzenleme becerilerinin gelişimi için ebeveynler duygu sosyalleştirmesi diğer bir deyişle çocuklarının duygularını anlama, deneyimleme, ifade etme ve bu duygularla başa çıkma konusunda beceriler edinme konusunda bilgilendirilebilir.

KAYNAKLAR

- Alçin, B. N., Faraji, H., ve Tezcan, A. E. (2022). The Relationship Between Mothers' Parental Acceptance-Rejection Levels and Their Emotion Regulation Skills. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Kadın ve Aile Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 1-28. <https://dergipark.org.tr/en/pub/okad/issue/70010/1103888>
- Andrew, R. W., Sumbleen, A., Rohner, R. P., Lansford, J. E. ve Britner, P. A. (2022). Correction to: effects of parental acceptance-rejection on children's internalizing and externalizing behaviors: A Longitudinal, Multicultural Study. *Journal of Child and Family Studies*, 31(1), 335-335. doi:10.1007/s10826-021-02152-6
- Aninditha, Rizky ve Boediman, Lia. (2021). Father involvement as moderator: Does father's emotional regulation influence preschooler's emotional regulation?. *Psikoislamika : Jurnal Psikologi dan Psikologi Islam*. 18(1) 228-242. <https://doi.org/10.18860/psi.v18i1.12121>
- Arı, M. (2003). *Türkiye'de erken çocukluk eğitimi ve kalitenin önemi*. M. Sevinç (Ed.) Kültür Yayınları Erken Çocuklukta Gelişim ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar (ss. 31-35). İstanbul: Morpa
- Arslan Özkılıç, S. (2021). *Okul öncesi dönem çocuklarının anneleriyle olan ilişkileri ve annelerin çocuğa yönelik ilgisi ile duygu düzenleme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Aydoğdu, F., Gürsoy, F. ve Aral, N. (2023). Social Emotional Well-Being, Psychological Resilience and Behavioural Problems in Preschool Children: The Mediating Role of Emotion Regulation. *Asia-Pacific Journal of Research in Early Childhood Education*, (18)1, 25-53. doi: 10.17206/apjrece.2024.18.1.25
- Bariola, E., Hughes, E.K., ve Gullone, E. (2012). Relationships between parent and child emotion regulation strategy Use: A brief report. *Journal of Child and Family Studies*, 21, 443-448.
- Başal, H. A. (2012). *Nasıl mutlu ve başarılı bir çocuk yetiştirebilirim?* (Genişletilmiş beşinci baskı). Bursa: Ekin Yayınevi.

- Batum, P. ve Yağmurlu, B. (2007). What counts in externalizing behaviors? The contributions of emotion and behavior regulation. *current psychology: Developmental Learning Personality*, 25, 272-294.
- Bayındır, D., Güven, G., Sezer, T., Akşin-Yavuz, E. ve Yılmaz, E. (2017). The relationship between maternal acceptance-rejection levels and preschoolers' social competence and emotion regulation skills, *Journal of Education and Learning*;6(2), doi:10.5539/jel.v6n2p305.
- Bayındır, D., Güven, G., Sezer, T., Akşin, E. ve Yılmaz, E. (2021). Social competence and emotional regulation in preschool children as a function of maternal acceptance and rejection. *International Journal of Innovative Research in Education*, 8(2), 36-46. <https://doi.org/10.18844/ijire.v4i1.2311>
- Beaty, J. J. (2018). *Erken çocuklukta gözlem ve değerlendirme*. (Çev. Ed. M. Boz). Ankara: Anı Yayıncılık. (Eserin orijinali 1986'da yayımlanmıştır).
- Beyazıt, U., Yurdakul, Y. ve Bütün-Ayhan, A. (2024). The mediating role of trait emotional intelligence in the relationship between parental neglect and cognitive emotion regulation strategies. *BMC Psychology*. 12(314), 1-11 <https://doi.org/10.1186/s40359-024-01817-3>
- Bornstein, L., ve Bornstein, M. H. (2007). Parenting styles and child social development. *Encyclopedia on early childhood development*, 1-4.
- Camras, L. A., Ribordy, S., Hill, J., Martino, S., Spaccarelli, S., ve Stefani, R. (1988). Recognition and posing of emotional expressions by abused children and their 1649.24.6.776 mothers. *Developmental Psychology*, 24(6), 776-781. <https://doi.org/10.1037/0012>
- Carlson, S. M., ve Wang, T. S. (2007). Inhibitory control and emotion regulation in preschool children. *Cognitive Development*, 22(4), 489-510. <https://doi.org/10.1016/j.cogdev.2007.08.002>
- Chang, L., Schwartz, D., Dodge, K. A., ve McBride-Chang, C. (2003). Harsh parenting in relation to child emotion regulation and aggression. *Journal of Family Psychology*, 17(4), 598-606. <https://doi.org/10.1037/0893-3200.17.4.598>
- Chen, X., Wu, X. ve Wang, Y. (2018). Mothers' emotional expression and discipline and preschoolers' emotional regulation strategies: Gender Differences. *J Child Fam Stud*, 27, 3709-3716. <https://doi.org/10.1007/s10826-018-1199-9>

- Cole, P. M., Martin, S. E., ve Dennis, T. A. (2004). Emotion regulation as a scientific construct: methodological challenges and directions for child development research. *Child Development*, 75(2), 317–333. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.2004.00673.x>
- Cüceloğlu, D. (2006). *İnsan ve davranışı*. (15. Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi
- Çakır, Ş. G. (2022). 3-6 Yaş okul öncesi çocuklarda ebeveyn kabul-ret davranışı ve rekabet stilleri arasındaki ilişki. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi (ASEAD)*, 9(2), 1-13. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/asead/issue/69756/1090740>
- Çini, A. (2016). *Ebeveyn kabul-reddi ile kişilerarası problemler arasındaki ilişkide zihinselleştirme ve duygu düzenleme güçlüğünün aracı rolü*. (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Di Giunta, L., Lunetti, C., Gliozzo, G., Rothenberg, W.A., Lansford, J.E., Eisenberg, N.; Pastorelli, C., ... Virzi, A. T. (2022). Negative Parenting, Adolescents' Emotion Regulation, Self-Efficacy in Emotion Regulation, and Psychological Adjustment. *Int. J. Environ. Res. Public Health*, 19(4) 2251. <https://doi.org/10.3390/ijerph19042251>
- Dunn, J. ve Brown, J. (1994). "Affect expression in the family, children's understanding of emotions, and their interactions with others". *Merrill-Palmer Quarterly* 40, 120-137.
- Eisenberg, N., ve Valiente, C. (2004). Elaborations on a theme: Beyond main effects in relations of parenting to children's coping and regulation. parenting. *Science and Practice*, 4(4), 319–323. https://doi.org/10.1207/s15327922par0404_2
- Eisenberg, N., Cumberland, A., ve Spinrad, T. L. (1998). Parental socialization of emotion. *Psychological Inquiry*, 9(4), 241–273. https://doi.org/10.1207/s15327965pli0904_1
- Elevli, S. (2019). *Ergenlerde ebeveyn kabul-red algısı ile red duyarlılığı, sosyal kaygı, yalnızlık, duygu düzenleme güçlüğü ve problemli internet kullanımı arasındaki ilişkinin incelenmesi: karma desenli bir çalışma* (Doktora tezi). Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Muğla.
- Erdem, T. ve Erkman, F. (1990, September). The Relationship of Parental Acceptance Rejection, Some Outcome variables and Perceived Parental Attitudes. Paper

- presented at the 8th International Congress on Child Abuse and Neglect, Hamburg, Germany.
- Erkman, F., Anjel, M. (1993). Comparison of Children's and Their Mothers' Perception of Parental Acceptance Rejection. Paper presented at the First Balkan Caucasian and Middle East Conference on Child Abuse and Neglect. Ankara, Turkey.
- Fredrickson, B. L. (2001). The role of positive emotions in positive psychology: The broaden and-build theory of positive emotions. *American Psychologist*, 56(3), 218-226. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.56.3.218>
- Gelgör, F. Z. (2016). *Anne, baba ve çocuk tarafından algılanan ebeveyn kabul-red ve kontrolünün çocuğun duygu düzenleme becerisi ile ilişkisi*. (Yüksek lisans tezi). Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep
- Gomez, R., ve Suhaimi, A. F. (2015). Malaysia Parent Ratings of the Parent-Parental Acceptance-Rejection Questionnaire: Invariance Across Ratings of Malay, Chinese, and Indian Children. *Cross-Cultural Research*, 49(1), 90-105. <https://doi.org/10.1177/1069397114548647>
- Gottman, J. M., Guralnick, M. J., Wilson, B., Swanson, C. C., ve Murray, J. D. (1997). What should be the focus of emotion regulation in children? A nonlinear dynamic mathematical model of children's peer interaction in groups. *Development and Psychopathology*, 9(2), 421-452. <https://doi.org/10.1017/s0954579497002113>
- Grolnick, W. S., ve Gurland, S. T. (2002). Mothering: Retrospect and prospect. In J. P. McHale ve W. S. Grolnick (Eds.), *Retrospect and prospect in the psychological study of families* (p. 5-33). Lawrence Erlbaum Associates Publishers.
- Gross, J. J. (1998a). The emerging field of emotion regulation: An integrative review. *Review of General Psychology*, 2(3), 271-299. <https://doi.org/10.1037/1089-2680.2.3.271>
- Huberty, T. J. (2012). *Anxiety and depression in children and adolescents: assessment, intervention and prevention*. New York, NY: Springer
- İldız, G. I., Ayhan, A. B. (2022). A study of predictive role of parental acceptance rejection perceived by children on secure attachment level. *Curr Psychol* 41(1), 3741-3750 <https://doi.org/10.1007/s12144-020-00897-9>

- Izard, C. E., Woodburn, E. M., Finlon, K. J., Krauthamer-Ewing, E. S., Grossman, S. R., ve Seidenfeld, A. (2011). Emotion Knowledge, Emotion Utilization, and Emotion Regulation. *Emotion Review*, 3(1), 44–52.
<https://doi.org/10.1177/1754073910380972>
- İnce, S. (2020). *Okul öncesi dönem çocuklarının duygu düzenleme becerileri ile anne, baba ve öğretmenlerinin duygu sosyalleştirme davranışlarının incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Jeon, S. H., Lee, H. S. (2016). The interaction effect between fathers' parenting and play participation on emotional regulation of preschoolers. *Korean Journal of Childcare and Education*. 12(5), 115-136.
<http://dx.doi.org/10.14698/jkce.2016.12.05.115>
- Jones, S., Eisenberg, N., Fabes, R., ve MacKinnon, D. (2002). Parents' reactions to elementary school children's negative emotions: relations to social and emotional functioning at school. *Merrill-Palmer Quarterly*, 48(2), 133-159.
Retrieved from 165 <https://www.jstor.org/stable/23093760>
- Josephs, I. E. (1994). Display rule behavior and understanding in preschool children. *Journal of Nonverbal Behavior*, 18(4), 301–326.
<https://doi.org/10.1007/BF02172291>
- Karasar, N. (2010). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Karasu, R. Ö. (2020). *Ebeveyn kabul reddi ve kişilerarası duygu düzenleme stratejileri ile sosyal kaygı arasındaki ilişkilerin incelenmesi*. (Yüksek lisans tezi). Maltepe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü. İstanbul.
- Kutlu, F. (2020). *Duygu düzenlemenin yaşam boyu gelişimsel süreci*. Sosyal, G. C. ve Arı, E. Ö. (Editörler), Duygu düzenleme (ss. 63-82). Ankara: Pegem
- Lamb, M. E., ve Tamis-LeMonda, C. S. (2004). The Role of the Father: An Introduction. In M. E. Lamb (Ed.), *The role of the father in child development* (p. 1–31). John Wiley ve Sons Inc.
- Lamb, M., Pleck, J., Chamov, E., ve Levine, J. (1987). A biosocial perspective on paternal behavior and involvement. In J. Lancaster, J. Attman, A. Rossi, ve L. Sherrod (Eds.), *Parenting across the life-span: Biosocial dimensions*. New York: Aldine de Gruyter

- Li, X., ve Meier, J. (2017). Father love and mother love: Contributions of parental acceptance to children's psychological adjustment. *Journal of Family Theory & Review*, 9(4), 459–490. <https://doi.org/10.1111/jftr.12227>
- Liew, J., Eisenberg, N., ve Reiser, M. (2004). Preschoolers' effortful control and negative emotionality, immediate reactions to disappointment, and quality of social functioning. *Journal of Experimental Child Psychology*, 89(4), 298–319. <https://doi.org/10.1016/j.jecp.2004.06.004>
- Maughan, A., ve Cicchetti, D. (2002). Impact of child maltreatment and interadult violence on children's emotion regulation abilities and socioemotional adjustment. *Child Development*, 73(5), 1525–1542. <https://doi.org/10.1111/1467-8624.00488>
- Metin, I. (2010). The effects of anger, effort, and maternal reaction on the emotion pattern of Turkish preschool children (Published master's thesis), Koç University, Institute of Social Sciences, Istanbul, Turkey.
- Miller, A. (2021). *Yetenekli çocuğun dramı* (Özcan, Z. T. Ed.). İstanbul: Profil Kitap.
- Morris, A. S., Silk, J. S., Steinberg, L., Myers, S. S., ve Robinson, L. R. (2007). The role of the family context in the development of emotion regulation. *Social Development*, 16, 361–388. doi:10.1111/j.1467-9507.2007.00389.x
- Navaro, L. (2014). Gerçekten beni duyuyor musun?. (28. Baskı). İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Parmar P, Nathans L. (2022). Parental warmth and parent involvement: Their relationships to academic achievement and behavior problems in school and related gender effects. *Societies*. 12(6),161. <https://doi.org/10.3390/soc12060161>
- Peixoto, C., Coelho, V., Machado, F., ve Fonseca, S. (2022). Associations between perceived maternal acceptance–rejection and social and emotional competence of preschool children. *Early Child Development and Care*. Advance online publication. <https://doi.org/10.1080/03004430.2022.2066091>
- Philippot, P. ve Feldman, R.S. (Ed). (2004). *The Regulation of Emotion*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, Publishers.
- Polat, A. S. (1988). Parental acceptance-rejection (Unpublished Master's Thesis). Boğaziçi University, İstanbul.

- Rohner R.P. ve Ali, S. (2016) Parental Acceptance-Rejection Questionnaire (PARQ).In: Zeigler-Hill V., Shackelford T.K. (eds) Encyclopedia of Personality and Individual Differences. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-319-24612-3_56
- Rohner, E. C., Chaille, C., ve Rohner, R. P. (1980). Perceived parental acceptance-rejection and the development of children's locus of control. *The Journal of Psychology*, 104(1), 83–86.
- Rohner, R. ve Rohner, E. (1981). Parental Acceptance-rejection and parental control: cross cultural codes. *Ethnology*, 20(3), 245-260. doi:10.2307/3773230
- Rohner, R. P. (1975). They love me, they love me not: a worldwide study of the effects of parental acceptance and rejection. New Haven, CT: HRAF Press.
- Rohner, R. P. (1994). Patterns of parenting: The warmth dimension in cross-cultural perspective. In W. J. Lonner ve Malpass (Eds.), *Psychology and Culture* (pp.113-120). Needham Heights, MA: Allyn and Bacon, Inc.
- Rohner, R. P. (1998). Father love and child development: History and current evidence. *Current Directions in Psychological Science*, 7(5), 157 161. <https://doi.org/10.1111/1467-8721.ep10836851>
- Rohner, R. P. (2005). Parental Acceptance-Rejection Questionnaire (PARQ): Test manual. In R. P. Rohner ve A. Khaleque (Eds.), *Handbook for the study of parental acceptance and rejection* (4th ed., pp. 43–106). Storrs: Rohner Research Publications.
- Rohner, R. P. (2005a). Glossary of significant concepts in parental acceptance – rejection theory (PARTheory). Retrieved from: www.csjar.uconn.edu.
- Rohner, R. P. (2015). Introduction to interpersonal acceptance-rejection theory (ipartheory), methods, evidence, and implications. Retrieved from <https://csjar.uconn.edu/>
- Rohner, R. P., ve Khaleque, A. (2002). Parental acceptance-rejection and life-span development: A Universalist Perspective. *Online Readings in Psychology and Culture*, 6(1). 1-10. <http://dx.doi.org/10.9707/2307-0919.1055>
- Ruffman, T., Perner, J. ve Parkin, L. (1999). How parenting style affects false belief understanding. *Social Development*, 8, 395-411.

- Rutherford, H. J. V., Wallace, N. S., Laurent, H. K. ve Mayes, L. C. (2015). Emotion regulation in parenthood. *Developmental Review*, 36, 1-14. <https://doi.org/10.1016/j.dr.2014.12.008>
- Sabah, A., Aljaberi, M.A., Lin, C.-Y. ve Chen, H.-P. (2022). The Associations between Sibling Victimization, Sibling Bullying, Parental Acceptance–Rejection, and School Bullying. *Int. J. Environ. Res. Public Health*, 19(23) 16346. <https://doi.org/10.3390/ijerph192316346>
- Shields, A., ve Cicchetti, D. (1997). Emotion regulation among school-age children: The development and validation of a new criterion Q-sort scale. *Developmental Psychology*, 33(6), 906–916. <https://doi.org/10.1037/0012-1649.33.6.906>
- Shipman, K. L., Schneider, R., Fitzgerald, M. M., Sims, C., Swisher, L., ve Edwards, A. (2007). Maternal emotion socialization in maltreating and non-maltreating families: Implications for children’s emotion regulation. *Social Development*, 16, 268–285. <http://dx.doi.org/10.1111/j.1467-9507.2007.00384.x>
- Shulman, S., ve Collins, W. (Eds.). (1993). *Father adolescent relationships*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Sosyal, N. (2019). The mediator role of emotion regulation difficulties in the relationship between parental acceptance-rejection and test anxiety (Master’s thesis). Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Bolu.
- Speidel, R., Valentino, K., McDonnell, C. G., Cummings, E. M., ve Fondren, K. (2019). Maternal sensitive guidance during reminiscing in the context of child maltreatment: Implications for child self-regulatory processes. *Developmental Psychology*, 55(1), 110–122. <https://doi.org/10.1037/dev0000623>
- Sullivan, M. W., Carmody, D. P., ve Lewis, M. (2010). How neglect and punitiveness influence emotion knowledge. *Human Development and Child Psychiatry*, 41, 285–298.
- Tepeli, K., Yılmaz, E., ve Kuyucu, Y. (2014). Maternal acceptance/rejection levels and the emotion recognition skills of 5- to 6-year-old children. In M. Yaşar, Ö. Özgün, ve J. Galbraith (Eds.), *Contemporary Perspectives and Research on Early Childhood Education*. Newcastle, UK: Cambridge Scholar Publishing.
- Thompson R. A. (1994). Emotion regulation: a theme in search of definition. *Monographs of the Society for Research in Child Development*, 59(2-3), 25–52.

- Ural, O, Güven, G, Sezer, T, Azkeskin, K, Yılmaz, E. (2015). Okul öncesi dönemdeki çocukların bağlanma biçimleri ile sosyal yetkinlik ve duygu düzenleme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Hacettepe University Faculty of Health Sciences Journal, Uluslararası Katılımlı 3. Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Kongre Kitabı.
- Yavuzer, H. (2011). Yaygın anne baba tutumları. N. T. Catic (Ed.) Çocuk ve Ergen Eğitiminde Anne-Baba Tutumları. İstanbul: Timaş Yayınları

SUMMARY

Introduction

The preschool period, one of the most critical periods of human life, is the determinant of later ages as it plays an important role in the formation of personality and the acquisition of basic skills. Parents have a very important place in terms of undertaking the care of their children from the early years, guiding their children in many areas from moral development to academic success, and having both immediate and lasting effects on their children's social development. It is thought that it is of great importance to examine the effects of parents' approaches to children on children in the preschool period when all developmental areas of children are rapid.

The aim of the study

The main purpose of this study is to examine the relationship between parental acceptance-rejection and emotion regulation skills of 4-5-year-old children. In line with this main purpose, answers to the following questions were sought.

1. Is there a relationship between parental acceptance-rejection and emotion regulation skills of 4-5-year-old children?

a. Is there a relationship between mother acceptance-rejection and emotion regulation skills of 4-5-year-old children?

b. Is there a relationship between father acceptance-rejection and emotion regulation skills of 4-5-year-old children?

Method

This study was planned and conducted with the aim of determining parental acceptance rejection and emotion regulation skills of 4-5-year-old children, and in the scanning model of the quantitative research type to examine the relationship between parental acceptance rejection and emotion regulation skills. The study group of this research consists of 219 children aged 4 and 5 who attend official independent kindergartens in the district of Küçükçekmece, Istanbul in the academic year 2020-2021 and their parents. "Parental Acceptance Rejection Questionnaire (Mother Form/Father Form)", "Emotion Regulation Scale", were used to collect the data. SPSS 26.0 package program was used for statistical analysis of the data in the research. For the analysis of the data; descriptive analyzes, independent groups T-test, One-Way Analysis of Variance (ANOVA), Tukey test, Kruskal Wallis H Test, Mann Witney-U Test, Pearson Product Moments Correlation were used.

Conclusion and Discussion

As a result of the study, it was found that there was a positive significant relationship between parental acceptance-rejection and emotion-regulation skills of 4-5-year-old children. Mothers and fathers can acceptance or rejection their children depending on whether the child meets their

expectations or not. Parental rejection can have negative effects on child and adult behavior and their psychological adjustment. In the preschool period, which constitutes a sensitive period for children, mother and father conscious about the development and care also guiding the child's emotions of the child can positively affect the child's emotional regulation skills. Therefore, a significant relationship may have been obtained between emotion regulation and parental acceptance-rejection.

ORCID

Serenay KARADUMAN ORCID 0009-0001-1510-8925

Elvan ŞAHİN ZETEROĞLU ORCID 0000-0002-2900-7033

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı

Bu alışmanın planlanması, yrtlmesi ve yazılı hale getirilmesinde araştırmacılar eşit oranda katkı sağlamıştır.

Destek ve Teřekkür Beyanı

Bu araştırmada veri toplama sürecinde anket sorularını cevaplayan İstanbul ili Küçükçekmece ilçesindeki bağımsız anaokullarında çalışan okul öncesi öğretmenlerine ve çalışmaya gönüllü olarak katılan anne-babalara teşekkür ederiz.

Çatışma Beyanı

Araştırmacıların, araştırma ile ilgili diğer kişi ve kurumlarla herhangi bir kişisel ve finansal çıkar atışması yoktur.

Etik Kurul Beyanı

Bu araştırma, Bursa Uludağ Üniversitesi Etik Komisyonunun 27.11.2020 tarih 2020-09 sayılı onay ile yürütülmüştür.